

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1636 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMBIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Взаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	14
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	21
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	25
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarning tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	31
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	38
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari.....	43
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	49
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	54
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	61
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobir ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	69
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	73
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish.....	83
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari.....	88
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati.....	95
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	102
Musyeva Shoirazimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	109
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	113
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalari samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	119
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	124
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	130
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	134
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modelashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	137
Xamzayeva Dilfuza Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	143
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	150
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	153
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	155
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	

Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	161
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	166
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	172
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	175
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	178
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	181
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	189
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	193
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	198
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistoning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari	204
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	207
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari.....	213
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	216
Raxmatova Sitara Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	223
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit	229
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	235
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	242
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	247
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	251
Qurbonov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	256
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	261
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	265
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	274
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	279
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan.....	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	
Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulugʻbek Tashmurotovich	

Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yoʻnalishlari.....	313
Bekmurodov Abbas Amiriddinovich	
Agroklastarlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga ta'sir qiluvchi risklarning tahlili	351
Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin o'g'li	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию	
Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием	
в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari.....	388
Turova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat ko'rsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini ta'minlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafro'z Baymammatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической	
отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
To'ychiyev Abduraxmon G'ofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций	
коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирозов Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
O'zbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries	
and opportunities to use it effectively in Uzbekistan.....	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	
Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	

Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari.....	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari.....	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitara Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida).....	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	
Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Hayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	

Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarning investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Rahmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махомадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida).....	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi.....	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli.....	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada anderrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	
Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан	731
Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшох Бахтиёр угли	
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri.....	737
Norkulova Difuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	

Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	741
Нуриллаев Рахмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолiddин угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti	747
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida.....	752
Abdunazarov O.	
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан)	756
Ким П. В.	
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini	760
Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli	764
Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan	770
Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy"	775
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish	781
Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida).....	784
Halimova Dilara Olimboyevna	
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati	787
Hakimov Hakimjon	
Intellektual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari.....	793
Tirkashyev Farhod Mahmudovich	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	796
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России	801
Абдуллаева Нигора Санжаровна	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	804
Qo'ziyoyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar	808
Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot	812
Yuldashev Mutallib Ibroximovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili	819
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
"HAVAS COMFORT MEDEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari	823
Musyeva Shoirazimovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	831
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari.....	837
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida	841
Niyozov Zuxur Davronovich	
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari	845
Yusupov Muxiddin Soatovich	
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	855
Asatullayev Alisher	
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari	860
Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	866
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	

Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Oblomuradov Narzullo Naimovich, Shavkatov Navruzbek Shavkatovich	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati.....	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq objekti sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusnitdinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarning xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari.....	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	

Совершенствование методологии исследования демографических процессов	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyrovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении.....	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlari.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish	1092
Bayjanova Gozsal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan.....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari	1112
Yuldashov Elmurod Abduljalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана	1116
Икромов Ханифа Одилловна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari.....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralari	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati.....	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqbov o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili.....	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish.....	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari.....	1232
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике.....	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari.....	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production.....	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari.....	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rni va ularni rivojlantirish yo'nalishlari.....	1266
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati.....	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi.....	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy budjetlar daromadlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами.....	1295
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1298
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	
Внедрение цифровой трансформации высших учебных заведений.....	1302
Кучаров Абдор Сабиражонович, Абдурахмонов Абдумалик Абдурашидович, Набиева Нилуфар Наби қизи	
Mamlakatimizda masofaviy bank xizmatlarini ko'rsatuvchi tizimning rivojlanish tendensiyasi	1310
Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi	

Tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlashning nazariy asoslari.....	1319
Davronov Saxobiddin Faxriddinovich	
O'zbekistonda suv zaxiralaridan foydalanishning retrospektiv tahlili	1324
Axmedov Sayfullo Normatovich	
Raqamli iqtisodiyot rivojlanishida to'lov tizimlarining o'rni	1334
Ismailov Xusanboy Mahammadqosim o'g'li, Rizayev Anvar Baxtiyorovich	
Fostering Entrepreneurship and Enhancing Women's Employment: The Uzbekistan Perspective	1338
Kholiyova Shokhista	
Zamonaviy soliq tizimlarining amal qilish xususiyatlari	1341
Taniyev Ahmadjon Bahromovich	
Mamlakatimizda tijorat banklarini tashkil etishning huquqiy asoslari	1347
Masharipov Maxmud Bekturdiyevich	
Mamlakat iqtisodiyotining samarali rivojlanishida hayot sug'urtasining o'rni	1352
O. Jono'zoqov	
Sanoatda resurs tejamkorligini ta'minlash orqali barqaror rivojlanishga erishish	1358
Ergashev Sanjarbek Sobirjon o'g'li	
Southeast Asia's Green Economy and Environmental Taxation	1364
Fayzieva Nargiza Rabimovna	
Tijorat banklari biznesini boshqarishning asosiy yo'nalishlari va tahlili	1371
Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich	
O'zbekiston Respublikasida islom banklarini tashkil etishda xorij tajribasining o'rni	1375
Yo'ldosheva Iroda Ibodulla qizi	
Baliqchilik tarmog'ida samaradorlikni baholash masalalari	1380
Fayziyev Oybek Raximovich, Aitimbetov Amirbek Koishibekovich	
Qishloq xo'jaligida innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishning huquqiy-iqtisodiy asoslari va davlat siyosati .	1389
Xalikov Suyun Ravshanovich	
O'zbekiston Respublikasi hududlari ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ilmiy yondashuvlar	1394
Mullabayev Baxtiyarjon Bulturbayevich	
O'zbekistonda davlat-xususiy sherikchilik loyihalarida islomiy moliyalashtirish konsepsiyasini asoslash va joriy etish.....	1401
Zayniddinov Ruhiddin Xusniddin o'g'li	
Korxonalar faoliyatini ifodalovchi umumiy ko'rsatkichlar asosida reytingni aniqlash	1411
Maxkamboyev Komil Abdulkovich	
Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlashda klaster-kooperatsiya tizimi samaradorligini oshirish masalalar	1416
Xo'jaqulova Nigora Rustamovna	
Kimyo tolalari asosida to'qimachilik sanoatini diversifikatsiyalash.....	1424
Raximov Furqat Jalolovich	
Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish istiqbollari	1431
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
O'zbekistonda islom banklarini tashkil etish zaruriyati va rivojlantirish imkoniyatlari	1437
Yo'ldosheva Iroda Ibodulla qizi	
Yalpi sug'urta mukofoti hajmiga ta'sir etuvchi omillar asosida sug'urta bozorini ekonometrik tahlili.....	1441
Mirzayev Bobur Soyibjonovich	
Biznesni tugatishning yakuniy bosqichi: tashkiliy-uslubiy ta'minotini takomillashtirish	1448
Davletov Ikram Raximberganovich	
Обеспечение безопасности продуктов питания в меняющемся мире	1452
Нуриллаев Рахмат Ярашевич	
Turizm infratuzilmasini rivojlantirishda klasterlash imkoniyatlaridan foydalanish	1458
Mavlanov G'olib	
Iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirish yo'liga o'tkazish sharoitida "yashil" sanoat siyosatini amalga oshirish xususiyatlari	1464
Fayzullayev Jonibek Negmatullayevich, Umarov Oqil Omiljonovich	
Метод проектов как одно из условия успешного формирования антикоррупционной компетенции студентов высшей школы	1470
Мохоров Дмитрий Анатольевич	
Mehnat migratsiyasi jarayonlarini tartibga solishning xalqaro huquqiy asoslari va institutlari	1476
Askarov Zoxidjon Sadikjanovich	
Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va ta'minlash yo'llari	1481
Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich	

Marketing Mix, Retail Trade, Material Environment in Marketing.....	1485
Egamberdiyev Muzaffar	
Davlat tomonidan aholi bandligini tartibga solish ilmiy konsepsiyalarining evolyutsiyasi	1489
Ismoilov Azizbek	
Significance of Investment Activity in Tourism and its Development.....	1493
Utkirjan Akhmedov	
Корпоративные структуры и их влияние на развитие учета и отчетности	1498
Хайдарова Дилдора Жахонгир кизи	
Происхождение и роль социального сельского хозяйства в современной экономике.....	1506
Эгамбердиев Хумоюн Хамрокулович	
Анализ конкурентной среды: примеры, методы и этапы	1512
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Milliy iqtisodiyotga jalb qilingan investitsiyalarning tahlili	1518
Djalilov Dostonbek Abduazizovich	
Исследование методов бетонной смеси.....	1524
Шарипова Мадина Конгратбаевна	
Oilaviy biznesni boshqaruv tuzilmasi	1532
Toshpo'latov Murodulla Sobirjon o'g'li	
Strategies for Advancing Green Construction: The Influence of Business Investment in Research and Development.....	1537
Gulsarakhon Muhammadyoqub kizi Ostonakulova	
Kichik tadbirkorlik faoliyatini samarali yuritishning asosiy shart va tamoyillari	1545
Vaxabov Asadullo Ubaydullo o'g'li	
Оптимизация корпоративного управления через сбалансированное финансовое стратегирование.....	1549
Ахмедов Дилшод Турсункулович	
Milliy iqtisodiyotning o'sishida agroklastarlarni shakllantirish va samaradorligini oshirish hamda innovatsion infratuzilmani rivojlantirish.....	1553
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich	
Improving the Efficiency of the Organization Through the use of Innovative Models of Personnel Management.....	1559
Bahodurova Sulhiya Azizhojaevna, Akhmedov Usmonjon Khaidarjonovich, Li Marina Rudolfovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Факторы влияющие на экономический рост в развитии экономики Нового Узбекистана	1569
Мамедов Хусан, Хамраев Олимжон Яхшибоевич	
Sug'urta bozori bo'yicha risklarni baholash va obyektini sug'urtaga qabul qilishda anderrayting xizmatining tutgan o'rni.....	1576
Sayfullo Mirzoyev	
Klaster korxonalar faoliyatini takomillashtirishda soliq yukini yengillashtirilishi.....	1581
Jabbarov Mashrab Ismoil o'g'li	
Xo'jalik yuritishning tashkiliy-huquqiy shakllarining asosiy belgi va xususiyatlari	1586
Vaxabov Asadullo Ubaydullo o'g'li	
Kichik biznes subyektlarini qo'llab-quvvatlash tizimi samaradorligini baholash.....	1589
Vahobov Davron Abdusalolovich	
Globalashuv jarayonlarini chuqurlashuvi davrida xalqaro turizmni rivojlanishi.....	1597
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich	
Bandlikni taminlashda bo'sh ish o'rinlarini yaratish.....	1602
Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Theoretical foundations of authenticity in leadership	1605
Esanova Shohida Utkirovna	
Masofaviy ta'limni tashkil etishda yuzaga keladigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	1611
Normurodov Akmal Muhiddin o'g'li	
O'zbekiston turizmining barqaror rivojlanishida shopping turizmining ahamiyati	1616
Fayyoza Xalimova Nafasovana	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirish istiqbollari.....	1619
Isomiddinov Inomjon Qurvonali o'g'li	
Iqtisodiy-matematik usullar asosida sanoat korxonalarining investitsiyalari samaradorligini oshirish yo'llari	1625
Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li	
Yashirin iqtisodiyotga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	1630
Raxmonov Lochin To'xtamishovich	

YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLAR TAJIRIBASI

Raxmonov Lochin To'xtamishovich

Prognozlashtirish va makroiqtisodiy tadqiqotlar instituti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada yashirin iqtisodiyotga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasi ochib berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, "Big Data", "Cloud Computing", "Artificial intelligence", "Blockchain technology", internet.

Abstract: This article reveals the experience of advanced foreign countries in the use of digital technologies in the fight against the shadow economy.

Key words: digital economy, "Big Data", "Cloud Computing", "Artificial intelligence", "Blockchain technology", internet.

Аннотация: В данной статье раскрывается опыт передовых зарубежных стран по использованию цифровых технологий в борьбе с теневой экономикой.

Ключевые слова: цифровая экономика, "Big Data", "Cloud Computing", "Artificial intelligence", "Blockchain technology", интернет.

KIRISH

Bugungi kunda internet axborot tarmog'ining jadal o'sib borayotgani va rivojlanayotganligini undan foydalanuvchilar sonining oshib borayotganligi bilan izohlash mumkin. Xususan, foydalanuvchilar segmenti ham yildan-yilga o'zgarib bormoqda, yoshlar, katta yoshdagilarning kompyuter savodxonligi darajasi oshib bormoqda. Aloqa vositalari ham yaxshilanmoqda va mamlakat aholisining yarmidan ko'pi turli xil ilovalar orqali axborot almashish bilan shug'ullanmoqda. Elektron tizim orqali axborot almashinishning turli usullaridan foydalanish va uning tez tarqalishi raqamli iqtisodiyotning shakllanishiga olib keladi.

XXI asrning boshlanishi raqamli texnologiyalarni jadal rivojlantirish, axborot makonidagi inqilob va iqtisodiyotning globallashtirishining tezlashishi bilan ajralib turadi. Ijtimoiy va biznes jarayonlarida ma'lumotlar olingan resurslar va ulardan foydalanish samaradorligi oshgan holda bilimga aylantiriladi va ijtimoiy-iqtisodiy aloqalar tobora kengayib boradi. Bozor subyektlarining faoliyatida raqamli transformatsiyalarning asosiy omili raqamli madaniyatni rivojlantirish hisoblanadi ^[1]. Jamiyatni ijtimoiy va iqtisodiy isloh qilishning hozirgi bosqichida atrof-muhit jamiyatning institutsional tuzilishi bo'yicha o'ziga xos xususiyatlarni keltirib chiqaradi va asosan yangi tushunchalar va yondashuvlarni shakllantirishga ehtiyoj tug'diradi.

Shuni ta'kidlash kerakki, ko'pgina mamlakatlarda raqamli iqtisodiyotni shakllantirish jarayoni aholi turmush darajasini sezilarli darajada yaxshilaydi, shuningdek, davlat boshqaruvi samaradorligini oshirishga imkon beradi. Shunga ko'ra, virtual iqtisodiy maydonda ishtirok etish mamlakatlarning raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshiradi. Albatta, jahon miqyosidagi tezkor va global rivojlanish, shuningdek, barcha turdagi mobil aloqa raqamli iqtisodiyotning asosi hisoblanadi. Shu bilan birga, Internet rivojlanishi iqtisodiyotning barcha sohalariga va ijtimoiy sohalarga, jumladan, ishlab chiqarish, tibbiyot, sog'liqni saqlash va boshqa sohalarga jiddiy ta'sir ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli iqtisodiyot, uning shakllari va ta'sir etuvchi omillarining ilmiy-metodologik jihatlarini ko'plab xorijlik olimlar, jumladan: D.Tapscott ^[3], N.Lane ^[4], T.Mesenbourg ^[5], M.Kastells ^[6], B.Panshin ^[7], N.Negroponte ^[8], A.Sokolov ^[9], A.Kunsmann ^[10], R.Buxton ^[11], R.Xix, M.Polozhina ^[12], I.Strelkova ^[13], M.Kalujskiy, S.Plugotarenko, M.Kastells, R.A.Solou ^[2] va boshqalar tomonidan tadqiq qilingan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tahlil va sintez, induksiya va deduksiya, solishtirma tahlil, ilmiy abstraksiyalash va boshqa usullar qo'llanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish indeksleri (The ICT Development Index (IDI)) – Birlashgan Millatlar Xalqaro Telekommunikatsiyalar Ittifoqi tomonidan xalqaro miqyosda qabul qilingan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ko'rsatkichlari asosida chop etilgan indeks ^[14]. Bu axborot jamiyatini o'lchash uchun eng muhim ko'rsatkichlarni taqqoslashning muhim vositasidir. IDI davlatlar, operatorlar, rivojlanish agentliklari, tadqiqotchilar va boshqalar raqamli bo'linishni o'lchash va AKT ko'rsatkichlarini davlatlar ichida va mamlakatlar o'rtasida solishtirish uchun foydalanishi mumkin bo'lgan standart vositadir. AKT rivojlantirish indeksi 11 ta AKT ko'rsatkichlariga asoslangan, ular uchta guruhga bo'linadi: kirish, ulardan foydalanish va qobiliyat.

Kirish sub-indeksi AKTga tayyorligini ta'minlaydi va beshta infratuzilma ko'rsatkichlarini o'z ichiga oladi:

- statsionar telefon abonentlari / 100 kishi;
- mobil uyali aloqa abonentlari / 100 kishi;
- har bir foydalanuvchi uchun xalqaro Internet tarmog'ining kengligi (bit / s);
- kompyuter bilan ta'minlangan uy xo'jaliklari ulushi;
- Internetga ulangan uy xo'jaliklarining ulushi.

Foydalanish sub-indekslari AKT zichligi bilan ajralib turadi va uchta AKT zichligi va foydalanish ko'rsatkichlarini o'z ichiga oladi:

- Internetdan foydalanadigan jismoniy shaxslar foizi;
- 100 (100) aholi uchun doimiy (simli) – keng polosali ulanish;
- Har 100 aholi uchun sun'iy yo'ldoshli keng polosali ulanish (sun'iy yo'ldosh, yerusti va eng kam 256 kbit/s gacha bo'lgan faol mobil aloqa).

Sub-indeks AKT imkoniyatlarini yoki ko'nikmalarini kerakli indikatorlar sifatida egallaydi. Mamlakatlarning keyingi ikki indeksleri AKT imkoniyatlarini yoki qobiliyatlarini majburiy kiritish indikatorlari sifatida egallaydi. U uchta proksi ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi va IDI hisoblashda boshqa ikki pastki ko'rsatkichga nisbatan kamroq yuklama beriladi.

- kattalar savodxonligi darajasi;
- umumta'lim maktablarida o'qishning o'rtacha darajasi;
- umumiy qamrab olish darajasi.

2015-yilda raqamli iqtisodiyot va Jamiyat indeksi bo'yicha Yevropa Ittifoqi 0,47 balni qo'lga kiritdi ^[15]. Indeks quyidagi ko'rsatkichlar bo'yicha tahlil etildi:

1. Ulanish.

Ulanish hajmi keng polosali infratuzilmani joylashtirishni va uning sifatini o'lchaydi. Tez va ultratez keng polosali ulanish xizmatlaridan foydalanish raqobatbardoshlikning zarur shartidir.

2. Inson kapitali – raqamli ko'nikmalar.

Inson kapitali o'lchami raqamli imkoniyatlardan foydalanish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni o'lchaydi.

3. Fuqarolarning Internet-xizmatlaridan foydalanishi.

4. Raqamli texnologiyalar va biznes subyektlari integratsiyasi.

5. Raqamli davlat xizmatlari.

Raqamli davlat xizmatlari hajmi elektron hukumat va elektron tibbiy xizmatlarga yo'naltirish bo'yicha davlat xizmatlarini raqamlashtirishni o'lchaydi. Davlat xizmatlarini modernizatsiya qilish va raqamlashtirish davlat boshqaruvi, fuqarolar va biznes uchun samaradorlikni oshirishga olib kelishi mumkin.

6. AKTni tadqiq etish va rivojlantirish.

Tadqiqot va rivojlanish AKT Yevropa Komissiyasi tomonidan taqdim etilgan AKT sohasi va ilmiy-tadqiqot yo'nalishlari va Yevropa Komissiyasining iltimosiga binoan o'tkaziladigan tashqi tadqiqotlar tahlili.

Yevropa Ittifoqi (YEI) so'nggi yillarda barcha toifadagi raqamli iqtisodiyot va jamiyat indekslarini yaxshilagan bo'lsa-da, aloqa guruhida eng yuqori ko'rsatkich (0,51 dan 0,55 gacha) amalga oshirildi. Bu asosan mobil aloqa qamrovini kengaytirish (100 kishiga 58 dan 67 tagagacha) va yuqori tezlikda qamrab olish (yuqori tezlikdagi internet ulushi 18 dan 22 foizgacha oshdi) hisobiga amalga oshdi. Fuqarolarning asosiy raqamli ma'lumotlashish darajasi ham oshdi (Yevropa Ittifoqi aholisining 55% dan 59% gacha), ammo raqamli iqtisodiyotni yanada samarali ishlatish uchun aholini zarur ko'nikmalar bilan ta'minlash maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Ta'kidlash kerakki, axborotlashtirish sohasidagi ijobiy siljishga qaramasdan, raqamli iqtisodiyotning ulkan salohiyati hali Yevropaliklar tomonidan qo'llanilmayapti. Shunday qilib, Yevropa Komissiyasining ma'lumotlariga ko'ra, hozirgi kunda korxonalarning 41 foizi raqamli texnologiyalarni qo'llamaydi va ularning faqat 2 foizigina raqamli texnologiyalarning zaruriyatini tan olishadi ^[16].

Daniya, Shvetsiya, Finlyandiya va Niderlandiya YEIda eng ilg'or raqamli iqtisodiyotga ega, Luksemburg, Irlandiya, Buyuk Britaniya, Belgiya va Estoniya, Ruminiya, Gretsiya va Italiya indeks bo'yicha eng past ko'rsatkichga ega.

2019 yilda barcha a'zo davlatlar indeks tarkibida yaxshilandi. Irlandiya va Ispaniyada esa, eng yuqori darajaga erishildi (Yevropa Ittifoqi o'rtacha 3.2 ga qaraganda 5 ballgacha). Boshqa tomondan, Daniya va Portugaliyada (2 balldan past) past o'sish bo'ldi.

Raqobatbardoshlik, tadbirkorlik va innovatsiya darajasini oshirish maqsadida raqamli texnologiyalar salohiyatidan foydalanish zarurligi "Tadbirkorlik–2020" tadbirlar rejasida alohida qayd etildi. Yevropa Komissiyasi raqamli inqilob orqali taqdim etilgan imkoniyatlardan foydalanishni, mavjud ishbilarmonlarning innovatsion o'zgarishlarini rag'batlantiradi va Yevropada raqamli biznesni qo'llab-quvvatlaydi.

Raqamli texnologiyalardan yanada samarali foydalanish YEI mamlakatlari tomonidan raqobatbardoshlik va iqtisodiy o'sishni oshirish, shuningdek, ish o'rinlari sonining o'sishi uchun muhim vosita sifatida tan olingan. Natijada, bu masala "Tadbirkorlik 2020" tadbirlar rejasi bilan bir qatorda qator tashabbuslarda kun tartibida birinchi bo'lib, jumladan:

- YEI-2020 dasturining tashabbuslari – Globallashtirish davrida sanoat siyosati (Industrial Policy in an Era of Globalization), Yevropa uchun raqamli kun tartibi (The Digital Agenda for Europe (DAE)), Innovatsiyalar birligi;
- Yevropa uchun kichik biznes to'g'risidagi qonun (The Small Business Act for the EU), 2008;
- "O'zgaruvchan muhitda elektron biznes siyosatining uyg'unligi: Go Digital tashabbusi va kelajakdagi muammolarning mavjudligi";
- "Tadbirkorlik–2020" harakat rejasi 2020-yilgacha bo'lgan davrda siyosat va asosiy ustuvor tarmoqlarni rivojlantirish uchun zamin yaratdi. Dastur besh toifaga bo'lingan, ularning har biri raqamli tadbirkorlikka ta'sir qiluvchi asosiy omillarni ta'riflaydi.

YEIda Fransiya raqamlash sohasidagi yetakchilardan biri hisoblanadi. Fransiyada infratuzilmaning yuqori sifat va standartlar asosida bo'lishi allaqachon an'anaga aylanib bo'lgan: yo'llar, suv liniyalari, uy-joy kommunal xo'jaligi obyektlari va hatto park joylari. Shu bilan birga, raqamli iqtisodiyotni takomillashtirib borish davlat strategiyasining asosiy tarmoqlaridan biriga aylanib ulgurgan. Bundan tashqari, butun mamlakat bo'ylab axborot xavfsizligini rivojlantirishga, korxonalar yoki raqamli mahsulotlarni shaxsiy foydalanishni unutmazlik kerak.

Bugungi kunda Fransiya “Cisco Systems, Inc” bilan faol hamkorlik qilmoqda. Bu kompaniya Fransiyaning iqtisodiy o'sishini tezlashtirish, raqobat va ish bilan ta'minlash darajasini oshirishga yordam beradi.

“Cisco Systems, Inc” tarmoq akademiyasi mamlakatning 200 mingga yaqin odamlari uchun kelajakdagi asosiy texnologiyalar uchun o'quv dasturlarini tashkil etadi, shuning uchun fransuz tadbirkorlari mamlakatning raqamlashtirishda ishtirok etishlari uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarga ega bo'lishlari talab etiladi. Bundan tashqari, yangi innovatsion markazlar tashkil etilmoqda, ular dasturlarni ishlab chiqishda yordam berish bilan shug'ullanishmoqda. Natijada, keng qamrovli Internetning hali amalga oshmagan salohiyati tufayli Fransiya uch oy ichida ushbu tashabbusni amalga oshirish, eng yaxshi amaliyotlardan foydalanish va resurslardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ldi. Ushbu loyihaning qiymati 720 mlrd. AQSH dollarini tashkil etadi va unda 1,1 million kishi faoliyat olib borishi rejalashtirilgan ^[15].

2020-yil 1-choragida ruslarning raqamli savodxonlik ko'rsatkichi 0 dan 100 gacha shkala bo'yicha 58 punktni tashkil etdi. Indeks DigComp metodologiyasi bo'yicha hisoblab chiqilgan. DigComp (The European Digital Competence Framework) raqamli savodxonlikni har tomonlama baholash bo'yicha yetakchi xalqaro yondashuv hisoblanadi. Ushbu konsepsiya doirasida raqamli kompetensiyalar tahlili 5 ta asosiy parametr bo'yicha amalga oshiriladi: axborot savodxonligi; kommunikativ savodxonlik; raqamli tarkibni yaratish; raqamli xavfsizlik; raqamli muhitda muammolarni hal qilish ko'nikmalari.

Milliy elektron ta'lim tizimini shakllantirish va rivojlantirish dasturi Janubiy Koreyada 1995-yildayoq qabul qilingan edi. Koreya Respublikasi Ta'lim va personalni boshqarish vazirligi hamda Ta'lim va ilmiy tadqiqotlar bo'yicha axborot xizmati – “Korea Education and Research Information Service – KERIS tomonidan ishlab chiqilgan ushbu dastur to'rt bosqichda amalga oshiriladi.

Birinci bosqich – 1996-2000-yillar. Ushbu davrda mamlakatda “Education Network – Edunet” axborot xizmati shakllantirilib, ta'lim muassasalari pedagoglari raqamli ta'lim texnologiyalari bo'yicha qayta tayyorlanishlari bilan bir qatorda aholining axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasidagi savodxonligi oshirildi.

2001–2005-yillarni qamrab olgan ikkinchi bosqichda “Education Network – EDUNET” axborot xizmati takomillashtirildi. O'qitish va ta'lim markazi – “Teaching and learning center” hamda kiber uy ta'limi tizimi – “Cyber Home Learning System – CHLS” ta'sis etildi, shuningdek, raqamli kutubxonalar tashkil qilindi. Bu mamlakat miqyosida elektron ta'limni joriy qilish imkoniyatini yaratdi.

“CHLS” tizimi ta'lim muassasalarida o'qiyotganlarga o'z bilimlarini mustaqil oshirishga mo'ljallangan. Mazkur kontent talaba yoshlarning qiziqishlari va bilimi darajasidan kelib chiqqan holda tegishli o'quv dasturlarini tanlash, repetitorlarga murojaat qilmasdan qo'shimcha ma'lumotlarni o'zlashtirish imkoniyatini yaratadi. U, ayniqsa, kam ta'minlangan oilalar uchun qo'l keladi.

Uchinchi bosqich – 2006–2010-yillarda Janubiy Koreya jahon elektron ta'lim bozoridan mustahkam o'rin oldi. Bu har yili davlat g'aznasiga 2 mlrd. AQSH dollari miqdorida daromad keltira boshladi.

2011–2015-yillardagi to'rtinchi bosqichda mamlakatda shakllantirilgan elektron ta'lim tizimi tubdan takomillashtirildi. Mamlakatda elektron ta'limni muvofiqlashtirish bo'yicha 17 ta mintaqaviy bo'lim – “Metropolitan & Provincial Offices of Education – MPOES” shakllantirildi.

Janubiy Koreyada elektron ta'lim tizimini shakllantirish quyidagi algoritm asosida amalga oshirildi:

- elektron ta'lim – Electronic education (E-learning);
- mobil ta'lim – Mobile-learning (M-learning);
- yalpi ta'lim – Ubiquitous-learning (U-learning);
- interaktiv ta'lim – Smart-education.

Janubiy Koreyada axborot-kommunikatsiya texnologiyalari boshlang'ich, o'rta hamda oliy ta'lim muassasalarida keng joriy etilgan. Mamlakatdagi universitetlarning 83 foizi “E-learning” tizimi bilan qamrab olingan. Bundan tashqari, 17 ta kiber universitet mavjud bo'lib, ularda onlayn tartibida 18 yoshdan 60 yoshgacha bo'lgan 40 ming talaba tahsil oladi. Ushbu talabalar bilimini nazorat qilishning dasturiy ta'minoti yaratilgan. “EDUNET” internet portali ulkan miqdordagi videodarslar, elektron kitoblar, o'quv materiallarining ko'chirmalariga ega. Undan 6,7 mln. kishi foydalanadi. Har kun portalga 410 ming kishi kirib, ular 27 mln. sahifa darsliklar va boshqa zarur o'quv materiallari bilan tanishadi.

Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan milliy dasturlarda o'xshash maqsadlar belgilangan bo'lishiga qaramay, ularga erishish yo'llari har xil. Bu, albatta, nafaqat ustuvorliklarning xilma xilligi, balki, milliy innovatsion tizimlar va boshqaruv usullarining o'ziga xosligi bilan belgilanadi. Xususan, Buyuk Britaniyada raqamli xizmat ko'rsatish sohasi, Germaniyada raqamli ishlab chiqarish ustuvorlik qilsa, raqamli tashabbus Xitoy va AQSH da xususiy xarakterga ega (1.2-jadval).

2-jadval: Xorijiy mamlakatlarda yo'lga qo'yilgan raqamlashtirish milliy strategiyalarining yillar kesimidagi ko'rinishi

№	Mamlakatlar	Dastur nomi	Joriy qilingan yili
1	Daniya	Manufacturing Academy of Denmark (MADE)	2001
2	Belgiya	Made different – Factories of the future	2009
3	Chexiya	Průmysl 4.0	2009
4	Ispaniya	Industria Conectada 4.0	2009
5	Avstriya	Industrie 4.0 Oesterreich	2009
6	Vengriya	IPAR4.0 National Technology Initiative	2009
7	Italiya	Industria 4.0 и Fabbrica Intelligente	2009
8	Lyuksemburg	Digital For Industry Luxembourg	2009
9	Niderlandiya	Smart Industry	2009
10	Slovakiya	Smart Industry	2009
11	Portugaliya	Indústria 4.0	2009
12	Shvetsiya	Smart Industry.	2009
13	Kanada	Торонтода АКТ хаби	2010
14	Germaniya	Industrie 4.0	2011
15	Janubiy Koreya	Creative economy	2013
16	Singapur	Smart Nation	2014
17	Yaponiya	Smart Japan ICT Strategy	2014
18	Qozog'iston	Raqamli Qozog'iston	2015
19	Xitoy	Internet Plus	2015
20	Fransiya	Alliance pour l'Industrie du Futur/Nouvelle France Industrielle	2015
21	Hindiston	Digital India	2015
22	Buyuk Britaniya	Digital Strategy	2017
23	Isroil	The Digital Israel, National Initiative:	2017
24	Rossiya	“Цифровая экономика Российской Федерации	2017
25	BAA	Fourth Industrial Revolution Strategy	2017
26	Mist	ICT Policy Review: National E-commerce Strategy for Egypt	2018

“Indústria 4.0”ning vujudga kelishi mamlakatlar iqtisodiyotini yangi bosqichga ko'tarishga xizmat qildi. Natijada ijtimoiy-iqtisodiy hayotning barcha sohalarida raqamlashgan texnologiyalarning kirib kelishi namoyon bo'lmoqda. “Aqlli shahar”, “aqlli qishloq” xo'jaligi kabi tushunchalar iste'molga shunchalik darajada tez kirib keldi-ki, bugungi rivojlanishni ushbu texnologiyalarsiz tasavvur etib bo'lmaydi.

“The Boston Consulting Group” ekspertlarining fikricha, “ba'zi mamlakatlar uchun bu raqamli ekotizimning evolyutsion rivojlanishining mantiqiy davomi sifatida yangi iqtisodning onlayn va offlayn o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik tizimini to'liq amalga oshirish qobiliyatidir. Bu esa, yetakchi mamlakatlar uchun yaqin kelajakda kutiladigan asosiy natijadir. Aqlli davlatlar uchun raqamlashtirish – uzoq muddatda real raqobatbardoshlikni va barqarorlikni saqlab qolish imkonini berdi. Raqamli iqtisodiyot Internet-banking, onlayn-tijorat, Internet-marketing, Internet-o'yinlar va boshqalardan iborat onlayn xizmatlarni taqdim etish bo'yicha xizmatlarning rivojlanishini ta'minladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli iqtisodiyotning o'sishi uchun milliy IT-sektorni rivojlantirish, innovatsion texnologiyalarni yaratishni rag'batlantirish va ularni xalqaro darajada integratsiyasini ta'minlashning ilmiy asosini ishlab chiqish talab etadi. Buning uchun ushbu sohada investitsiya va tadbirkorlik faoliyatini rag'batlantirish O'zbekistonning xalqaro reytinglarda pozitsiyasini yaxshilaydi. Jamiyatning barcha qatlamlari – davlat, xususiy sektor, fuqarolik jamiyati raqamli iqtisodiyot faoliyatida ishtirok etishlari maqsadga muvofiq. Bundan tashqari, raqamli iqtisodiyotga bo'lgan ishonchni taominlaydigan axborot va innovatsion texnologiyalarning axborot xavfsizligini ta'minlash muhim komponent hisoblanadi.

Raqamli iqtisodiyot nuqtayi nazaridan eng ilg'or mamlakatlarning globallashtirish davridagi rivojlanishi avvalo hukumatni iqtisodiy islohotlarni raqamlashtirishga jalb etish tufayli bo'lsa, ikkinchidan, aholi qatlamining raqamli iqtisodiyot bo'yicha madaniyatni shakllanayotganligi bilan belgilanadi. Ularda axborot texnologiyalari barcha sohalarda faol ravishda joriy etilmoqda, barcha davlat xizmatlari elektron formatga aylantirilib borilmoqda.

Raqamli iqtisodiyotga o'tishda, avvalo, o'zimizda takomillashtirilgan uzluksiz sifatli xizmat ko'rsatadigan infrastruktura, axborot texnologiyalari va malakali kadrlar, sifatli davlat xizmatlari va tashqi iqtisodiyot tarmoqlari faoliyatini samarali yo'lga qo'yilishini ta'minlash talab etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Соломатин М.С., Сайбель Н.Ю. Роль цифровой экономики в развитии государства // Институциональные и инфраструктурные аспекты развития различных экономических систем: сб. ст. Междунар. науч.-практ. конф.: в 2 ч. —2017. —С. 137–139.
2. Цифровые дивиденды. Обзор Доклада о мировом развитии. — Всемирный банк, —2016. —с.22.
3. Tapscott Don. The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. —1996;
4. Lane Neal. Advancing the Digital Economy into the 21st Century (Assistant to the US President for Science and Technology), 1999.
5. Mesenbourg Thomas. Measuring the Digital Economy (US Bureau of the Census), 2001.
6. Кастеллс М. Галактика Интернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе. —Екатеринбург: У — Фактория. —2004.
7. Паньшин, Б. Цифровая экономика: особенности и тенденции развития / Б. Паньшин // Наука и инновации. — 2016. — Т. 3. — № 157. — С. 17-20.;
8. Negroponte N. Being Digital / N. Negroponte. — NY: Knopf, 1995. — 256 p.;
9. Соколов И.А. Цифровая экономика Западной Австралии — умные горнорудные и нефтегазовые предприятия, железные дороги, морские порты и формализованные онтологии. — <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovaya-ekonomika-zapadnoy-avstralii-umnye-gornorudnye-i-neftegazovye-predpriyatiya-zheleznnye-dorogi-morskie-porty-i>;
10. Кунцман А.А. Трансформация внутренней и внешней среды бизнеса в условиях цифровой экономики // Управление экономическими системами: электронный научный журнал. — 2016. — № 11(93). — с. 1.;
11. Бухт Р., Хикс Р. (2018) Определение, концепция и измерение цифровой экономики // Вестник международных организаций. —Т. 13. —№ 2. С. 143-172 (на русском и английском языках). DOI: 10.17323/1996-7845-2018-02-07.;
12. Положихина М.А. Цифровая экономика как социально-экономический феномен. — <https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovaya-ekonomika-kak-sotsialno-ekonomicheskii-fenomen/viewer>;
13. И.А.Стрелкова Цифровая экономика: новые возможности и угрозы для развития мирового хозяйства. —<https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovaya-ekonomika-novye-vozmozhnosti-i-ugrozy-dlya-razvitiya-mirovogo-hozyaystva/viewer>;
14. BMT Xalqaro telekommunikatsiyalar ittifoqi ma'lumotlari. <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/mis/methodology.aspx>.
15. <http://www.ictsd.org/bridges-news>.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.